

The background of the cover is a surreal, painterly illustration. In the foreground, a complex, circular maze is carved into the ground. A small, dark silhouette of a person stands at the center of the maze, looking out towards a bright, glowing horizon. The horizon is flanked by two rows of tall, thin, dark, vertical structures that resemble stylized trees or industrial chimneys. Above the horizon, the sky is a deep, dark blue with concentric, swirling patterns that create a sense of depth and movement. Numerous small, white, butterfly-like shapes are scattered throughout the sky, some appearing to fly towards the horizon. The overall mood is one of mystery and introspection.

Κυριάκος Οικονομίδης

Ο Κύκλος της Ψευδαίσθησης

Μπορείς πραγματικά να ελευθερωθείς;

Διήγημα

Οκτώβριος 2024

Πρόλογος

Αν υποθέσουμε ότι ζεις σε έναν κόσμο όπου σου λένε πως κάθε απάντηση βρίσκεται πίσω από μια ταμπέλα, τότε ίσως να σου έχουν πει και το μεγαλύτερο ψέμα που θα μπορούσες να ακούσεις ποτέ. Ο Νίκος, ο κεντρικός ήρωας αυτού του διηγήματος, δεν είναι κάποιος προφήτης, κάποιος επαναστάτης ή φιλόσοφος της διπλανής πόρτας. Είναι απλά ένας τύπος που έπαθε το εξής τραγικό: άνοιξε τα μάτια του και ανακάλυψε ότι οι άλλοι συνεχίζουν να ψάχνουν στα τυφλά.

Η ιστορία που θα διαβάσεις δεν προσφέρει λύσεις, ούτε υπόσχεται αποκαλύψεις που θα σε «σώσουν». Γιατί εδώ είναι το ζουμί: η σωτηρία είναι μια φάρσα, όπως η αλήθεια είναι ένα διαρκές παιχνίδι κρυφτού. Ο Νίκος, με την απλότητα που τον διακρίνει, διασχίζει έναν κόσμο που πιστεύει ότι μπορεί να τον «σώσει», είτε μέσω της πίστης, της αμφισβήτησης, είτε μέσα από την εργασία και την επιτυχία. Και κάπου ανάμεσα στα γρανάζια αυτής της παράνοιας, αποφασίζει να κάνει το πιο απλό αλλά δύσκολο πράγμα: να ζήσει χωρίς να ψάχνει για απαντήσεις. Μπορεί αυτό το ταξίδι να σου θυμίσει δικές σου ανησυχίες ή, αν είσαι από τους πιο «τυχερούς», να σου δείξει ένα μέρος της ζωής που δεν είχες σκεφτεί ποτέ. Όπως και να 'χει, ο Νίκος είναι ένας καθρέφτης για όλους μας - είτε το αντέχουμε, είτε όχι.

Ξεκίνα να διαβάζεις χωρίς προσδοκίες. Και ίσως, κάπου στο τέλος, να βρεις τη δική σου μορφή ελευθερίας, που ποτέ δεν φανταζόσουν ότι θα ήταν τόσο κοντά σου. Απλά μην ψάξεις για σωτηρία. Αυτό είναι το μόνο που μπορώ να σου πω.

Μέρος 1

Ο Κύκλος της Σωτηρίας

Ο ήλιος ξεπρόβαλε δειλά πάνω από τον γκρι ουρανό, φωτίζοντας μια πόλη που δεν είχε κανένα σκοπό να ξυπνήσει από τον λήθαργό της. Η μέρα άρχιζε όπως πάντα, με την ίδια σχεδόν ρουτίνα: κάμποσοι άνθρωποι κουβαλούσαν τις ταμπέλες της δικαιοσύνης, άλλοι της αρετής και άλλοι της πίστης, σαν να πρόκειται για ακαδημαϊκά βραβεία κρεμασμένα στον λαιμό τους. Όλοι κάπου ανήκαν και όλοι ήταν κάποιος.

Στη μέση αυτής της πόλης, στεκόταν ο Νίκος. Ήταν ένας απλός άνθρωπος, το είδος που περνάς δίπλα του στον δρόμο χωρίς να του δώσεις δεύτερη ματιά. Όμως, αυτός ο αόρατος άντρας είχε ένα προνόμιο που οι υπόλοιποι δεν μπορούσαν να κατανοήσουν: δεν κουβαλούσε καμία ταμπέλα. Κι αυτή η έλλειψη, τον έκανε επικίνδυνο.

Οι μέρες του ήταν γεμάτες από επαναλαμβανόμενες, σχεδόν μηχανικές κινήσεις. Η κοινωνία είχε μετατραπεί σε ένα ατελείωτο κύκλωμα τυφλών ακολουθητών. Όλοι έπρεπε να υπακούσουν σε κάτι. Αν δεν ήταν ο Θεός, ήταν η εξουσία. Αν δεν ήταν η εξουσία, ήταν η παράδοση. Κι αν δεν ήταν η παράδοση, ήταν οι αρχαίοι πρόγονοι που θα μας έσωζαν – γιατί, ναι, πάντα υπήρχε κάτι να μας «σώσει».

Ο Νίκος, όμως, δεν πίστευε στη σωτηρία. Είχε βαρεθεί να ακούει για το πώς η πίστη, η θρησκεία και η πατρίδα θα τους έβγαζαν από το χάος. Περπατώντας σε έναν από τους φτωχικούς δρόμους της πόλης, ένιωθε τα βλέμματα των ανθρώπων να τον τρυπάνε. Κάτι δεν τους άρεσε σε αυτόν. Ίσως ήταν το γεγονός ότι δεν τους μοιάζει. Ίσως ότι δεν τους ακολουθούσε στον μονόδρομο της ευλάβειας και της μετάνοιας. Ίσως, απλώς, ότι τους έκανε να νιώθουν άβολα.

Σε κάθε γωνιά της πόλης, οι τοίχοι ήταν γεμάτοι συνθήματα. Άλλοτε θρησκευτικά, άλλοτε πατριωτικά και άλλοτε γεμάτα μίσος για τους "άλλους". Οι άλλοι, αυτοί οι καταραμένοι "άλλοι", ήταν παντού. Στο μυαλό του καθενός, υπήρχε πάντα ένας εχθρός. Κι αυτός ο εχθρός ήταν ό,τι δεν μπορούσαν να καταλάβουν.

Ο Νίκος σταμάτησε μπροστά σε μια επιγραφή που έγραφε: «Πίστεψε για να σωθείς». Το σύστημα ήταν απλό. Αν πίστευες, αν έκανες αυτό που σου έλεγαν, τότε θα έβρισκες τον δρόμο προς τη σωτηρία. Αν όχι, ήσουν χαμένος. Αλλά τι σήμαινε «σωτηρία»; Σωτηρία από τι;

Οι καμπάνες της εκκλησίας άρχισαν να χτυπούν δυνατά, καλώντας τους πιστούς να μαζευτούν. Δεν είχε περάσει πολλή ώρα όταν ένας ηλικιωμένος άντρας, με άσπρη γενειάδα, στάθηκε δίπλα του και του είπε: «Αγόρι μου, δεν μπορείς να είσαι άδειος. Κάτι πρέπει να πιστεύεις, αλλιώς...». Το βλέμμα του ήταν γεμάτο ανησυχία, σχεδόν φόβο. Ο Νίκος χαμογέλασε αμυδρά. «Αλλιώς τι;» ρώτησε.

«Αλλιώς είσαι μόνος σου», απάντησε ο γέρος και έκανε τον σταυρό του πριν προχωρήσει προς την εκκλησία.

Αυτό ήταν το απόλυτο ταμπού: να είσαι μόνος σου, χωρίς καθοδήγηση, χωρίς πίστη, χωρίς ταμπέλα. Ο Νίκος κοίταξε γύρω του. Ο γέρος δεν είχε άδικο. Οι άνθρωποι είχαν φτάσει να πιστεύουν ότι η μοναξιά ήταν το χειρότερο που μπορούσε να τους συμβεί. Καλύτερα να ήταν μέρος κάποιου κύκλου, έστω κι αν αυτός ο κύκλος τους στραγγάλιζε σιγά-σιγά.

Η πόλη έμοιαζε με λαβύρινθο. Ένας λαβύρινθος με τυφλά μονοπάτια, όπου κάθε δρόμος οδηγούσε πίσω στο ίδιο σημείο. Κάθε φορά που κάποιος έψαχνε για τη σωτηρία του, κατέληγε ξανά στην αρχή, με περισσότερη πίστη στα λάθος πράγματα και μεγαλύτερο μίσος για τους «άλλους».

«Η σωτηρία είναι μια επιχείρηση», σκέφτηκε ο Νίκος. Μια βιομηχανία παραγωγής ευσεβών, ικανοποιημένων σκλάβων που ποτέ δεν θα αμφισβητούσαν τον δεσμοφύλακά τους. Κι αυτή η επιχείρηση ήταν πολυεπίπεδη. Δεν ήταν μόνο η θρησκεία. Ήταν οι θεσμοί, οι πολιτικοί, οι ειδικοί της ηθικής, ακόμα και οι γκουρού της πνευματικότητας. Όλοι πουλούσαν κάτι. Κι όλοι το έκαναν στο όνομα της σωτηρίας.

Αλλά ο Νίκος δεν έψαχνε σωτηρία. Αυτό που ήθελε ήταν κάτι πιο σπάνιο: την αλήθεια. Κι αυτή η αναζήτηση τον είχε κάνει έναν περιθωριακό, έναν άστεγο στον ίδιο του τον κόσμο.

Μέρος 2

Το Καταφύγιο της Αλήθειας

Ο Νίκος προχώρησε προς τα προάστια της πόλης, μακριά από τα πλήθη που συνέρρεαν στις εκκλησίες και τα κέντρα εξουσίας. Ήξερε πως δεν ήταν ευπρόσδεκτος εκεί. Ήταν ο αμφισβητίας, ο άθεος, ο ξένος στη γη των πιστών. Μα εκεί που άλλοι έβλεπαν μόνο περιθωριακές γειτονιές, αυτός έβλεπε έναν άλλο κόσμο. Έναν κόσμο που δεν λειτουργούσε με τους κανόνες της κυρίαρχης αφήγησης.

Στην άκρη μιας ερειπωμένης συνοικίας, έφτασε σε ένα παλιό κτίριο που έμοιαζε εγκαταλελειμμένο. Σπασμένα παράθυρα, σκουριασμένα κάγκελα, κι ένα σκέπαστρο που κόντευε να καταρρεύσει. Όμως, εκεί μέσα υπήρχε ζωή. Εκεί συγκεντρώνονταν όσοι δεν μπορούσαν ή δεν ήθελαν να ενταχθούν στους κύκλους της εξουσίας.

Άνοιξε τη βαριά πόρτα και μπήκε μέσα. Το φως του απογεύματος γλιστρούσε μέσα από τα σπασμένα παράθυρα, δημιουργώντας περίεργες σκιές στους τοίχους. Στο βάθος της αίθουσας, μια ομάδα ανθρώπων συζητούσε. Ανάμεσά τους, ξεχώριζε ο Στέφανος, ένας παλιός φίλος του Νίκου, ο οποίος είχε εγκαταλείψει κι εκείνος τις ταμπέλες και είχε επιλέξει τη δική του μοναχική πορεία.

«Ήρθες επιτέλους», είπε ο Στέφανος μόλις τον είδε. «Έλα, κάθισε. Συζητάμε για το πώς να διαλύσουμε τον μύθο της σωτηρίας».

Ο Νίκος κάθισε απέναντί του και κοίταξε τους υπόλοιπους γύρω από το τραπέζι. Όλοι είχαν κάτι κοινό: το βλέμμα τους ήταν καθαρό, χωρίς τον φόβο που κουβαλούσαν οι υπόλοιποι της πόλης. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν βρει το θάρρος να αμφισβητήσουν τον κόσμο γύρω τους, να σπάσουν τις αλυσίδες των ιδεολογιών που τους κρατούσαν αιχμάλωτους. Δεν ήταν

καλύτεροι ή εξυπνότεροι – απλά είχαν κουραστεί να ζουν μέσα σε ψέματα.

«Τι θα πει 'διάλυση του μύθου της σωτηρίας';» ρώτησε ο Νίκος, παίζοντας με την άκρη ενός χαρτιού που ήταν πάνω στο τραπέζι.

«Απλό», απάντησε ο Στέφανος. «Δεν υπάρχουν απόλυτες αλήθειες, Νίκο. Ούτε η θρησκεία, ούτε η εξουσία, ούτε καν η ιστορία μπορούν να μας σώσουν. Αυτά που μας λένε για σωτηρία είναι κατασκευασμένα εργαλεία για να μας κρατούν υπό έλεγχο».

«Και πώς θα αλλάξει αυτό;» τον ρώτησε ο Νίκος με μια δόση σκεπτικισμού.

Ο Στέφανος χαμογέλασε. «Δεν θα αλλάξει. Ο κόσμος είναι κολλημένος σε αυτόν τον κύκλο. Όμως, εμείς δεν χρειαζόμαστε να αλλάξουμε τον κόσμο. Το μόνο που χρειάζεται είναι να αλλάξουμε τον τρόπο που βλέπουμε τα πράγματα».

Η ομάδα έμοιαζε με έναν μικρό πυρήνα αντίστασης. Δεν πίστευαν σε επαναστάσεις ή σε μεγάλες αλλαγές. Αντίθετα, πίστευαν πως η μεγαλύτερη επανάσταση ήταν η αλλαγή της αντίληψης. Το να ζήσεις χωρίς να περιμένεις από κάποιον άλλον να σε σώσει. Αυτό από μόνο του ήταν ένα είδος ελευθερίας που οι περισσότεροι άνθρωποι δεν μπορούσαν να κατανοήσουν.

Ο Νίκος έμεινε για αρκετή ώρα να ακούει τις συζητήσεις τους. Η ατμόσφαιρα ήταν γεμάτη ιδέες και αντιλήψεις που αμφισβητούσαν κάθε δεδομένο. Τίποτα δεν ήταν δεδομένο, ούτε καν η ίδια η αλήθεια. Ο καθένας είχε τη δική του εκδοχή, και αυτό ήταν αποδεκτό. Καθώς η νύχτα έπεφτε, η ομάδα άρχισε να διαλύεται. Ο Στέφανος πλησίασε τον Νίκο, τον χτύπησε ελαφρά στην πλάτη και του είπε: «Ξέρεις, η σωτηρία που μας πουλάνε είναι απλώς το μέσο για να μας κρατούν υποταγμένους. Εμείς δεν την χρειαζόμαστε. Είμαστε ήδη ελεύθεροι, ακόμα κι αν δεν το καταλαβαίνουν οι υπόλοιποι».

Ο Νίκος κοίταξε τον φίλο του και αναρωτήθηκε αν αυτή η ελευθερία ήταν αληθινή ή αν ήταν απλώς μια άλλη ψευδαίσθηση, μια άλλη ταμπέλα που προσπαθούσαν να απορρίψουν. Όμως, για πρώτη φορά, αισθάνθηκε ότι ίσως η αλήθεια δεν είχε σημασία. Αυτό που είχε σημασία ήταν το να μην δεχτείς τις απαντήσεις που σου δίνονται έτοιμες, αλλά να ψάχνεις συνεχώς για κάτι βαθύτερο.

Μέρος 3

Ο Κύκλος της Επαγγελματικής Επιτυχίας

Ο Νίκος δεν ήταν άνεργος. Είχε μια σταθερή δουλειά σε μια μεγάλη εταιρεία που ασχολούνταν με τη διαχείριση δεδομένων. Στην εργασία του, ήταν αποτελεσματικός, αλλά δεν ένιωθε καμία ιδιαίτερη σύνδεση με αυτό που έκανε. Ήταν εκεί απλά για να ζήσει, χωρίς να αποζητά την επαγγελματική «σωτηρία» που οι άλλοι γύρω του φαίνονταν να κυνηγούν μανιωδώς.

Κάθε πρωί, στις εννιά ακριβώς, ο Νίκος βρισκόταν πίσω από την οθόνη του υπολογιστή του. Η δουλειά του ήταν απλή, χωρίς να προκαλεί καμία ενθουσιώδη αντίδραση μέσα του. Στην εταιρεία του, όλοι συζητούσαν για προαγωγές, στόχους, επιδόσεις, σαν να ήταν αυτά το κλειδί για μια πιο ολοκληρωμένη ζωή. Για τον Νίκο, όμως, όλα αυτά ήταν απλά ψευδαισθήσεις. Άκουγε τους συναδέλφους του να μιλούν για «επιτυχία» και «πρόοδο» και χαμογελούσε σιωπηλά, γνωρίζοντας πως ούτε αυτά θα τους έσωζαν από τον ίδιο τους τον φόβο.

Μια μέρα, κατά τη διάρκεια μιας σύσκεψης, ο επικεφαλής της ομάδας, ο κύριος Μάκης, μιλούσε για το πώς η επιτυχία της εταιρείας ήταν συνυφασμένη με τη δική τους ατομική επιτυχία. «Όσο πιο σκληρά δουλεύουμε, τόσο πιο κοντά φτάνουμε στην κορυφή», έλεγε με πάθος. «Όλοι εδώ έχουμε τη δυνατότητα να πετύχουμε περισσότερα. Πρέπει να κυνηγήσουμε την ευκαιρία».

Ο Νίκος χαμογέλασε αχνά. Δεν ένιωθε κανένα ενδιαφέρον για την «κορυφή». Για εκείνον, ήταν απλά μια άλλη ταμπέλα. Μόλις έφταναν εκεί, θα έπρεπε να βρουν μια νέα κορυφή να κυνηγήσουν, και ο κύκλος θα

συνεχιζόταν. Για εκείνον, η πραγματική ελευθερία ήταν να ζει χωρίς την ανάγκη να πιάσει την «κορυφή».

Ένας συνάδελφός του, ο Γιώργος, τον πλησίασε μετά τη συνάντηση. «Νίκο, δεν θέλεις να προαχθείς; Δεν σε ενδιαφέρει η επαγγελματική επιτυχία;»

Ο Νίκος τον κοίταξε ήρεμα. «Δεν ψάχνω για σωτηρία στη δουλειά μου», του απάντησε απλά. «Δεν νιώθω την ανάγκη να αποδείξω κάτι ή να φτάσω σε κάποια κορυφή. Για μένα, η δουλειά είναι απλά ένας τρόπος να ζω, χωρίς να με ορίζει».

Ο Γιώργος τον κοίταξε σκεπτικός. «Δεν το καταλαβαίνω», του είπε. «Όλοι προσπαθούμε να πετύχουμε κάτι στη ζωή μας».

«Το ξέρω», είπε ο Νίκος, «αλλά η επιτυχία, όπως και η πίστη, είναι μια ψευδαίσθηση. Δεν οδηγεί πουθενά, εκτός από το να σε κρατά παγιδευμένο σε έναν ατελείωτο κύκλο κυνηγιού».

Μέρος 4

Η Δοκιμασία της Ελευθερίας

Οι μέρες πέρασαν και ο Νίκος συνέχιζε να συναντά την ομάδα του Στέφανου. Όσο κι αν ένιωθε πιο άνετα μέσα σε αυτή την μικρή κοινότητα, δεν μπορούσε να ξεχάσει ότι, ακόμα κι εκεί, η αναζήτηση της απόλυτης ελευθερίας είχε τους δικούς της περιορισμούς. Η αμφισβήτηση, η έλλειψη πίστης σε οτιδήποτε, ενώ ήταν απελευθερωτική, μπορούσε κάποιες φορές να μοιάζει με μια νέα μορφή φυλακής.

Μια μέρα, καθώς περπατούσε στους σκοτεινούς δρόμους της πόλης, συνάντησε μια μορφή που δεν είχε δει ποτέ πριν. Ήταν ένας άστεγος, μα τα ρούχα του δεν ήταν συνηθισμένα για κάποιον που ζούσε στον δρόμο. Φορούσε έναν μανδύα που του έδινε έναν παράξενο αέρα αρχοντιάς, και το πρόσωπό του είχε την ηρεμία κάποιου που δεν ανήκει σε κανέναν κόσμο. Ο Νίκος πλησίασε από περιέργεια.

«Είσαι κι εσύ από τους αμφισβητίες;» τον ρώτησε ο Νίκος με ένα χαμόγελο που πρόδιδε την αμφιβολία του.

Ο άντρας κοίταξε ψηλά στον ουρανό, και απάντησε χωρίς να τον κοιτάξει: «Δεν αμφισβητώ τίποτα. Ούτε αποδέχομαι τίποτα. Ο κόσμος είναι πολύπλοκος και ταυτόχρονα απλός, ανάλογα με το πώς τον κοιτάς. Εσύ τι πιστεύεις, νεαρέ;»

Ο Νίκος κοντοστάθηκε. Δεν είχε σκεφτεί να τον ρωτήσει κάποιος τι πιστεύει. Είχε συνηθίσει να απορρίπτει τα πάντα γύρω του, αλλά δεν είχε σταματήσει να σκεφτεί αν υπήρχε κάτι που να τον οδηγεί πέρα από την αμφισβήτηση.

«Δεν ξέρω», απάντησε τελικά. «Προσπαθώ να βρω την αλήθεια, αλλά όλα φαίνονται ψεύτικα. Ακόμα και η αμφισβήτηση είναι μια μορφή πίστης, έτσι δεν είναι;»

Ο άστεγος χαμογέλασε με μια παράξενη σοφία. «Και ποιος σου είπε ότι η αλήθεια είναι κάτι που μπορείς να βρεις, να κρατήσεις; Οι άνθρωποι παλεύουν για την αλήθεια, όπως παλεύουν για την εξουσία, τη θρησκεία, τη σωτηρία. Είναι όλα ένα παιχνίδι. Αυτό που δεν καταλαβαίνουν είναι ότι η ελευθερία δεν βρίσκεται στην αναζήτηση ή στην κατοχή. Βρίσκεται στην αποδοχή του γεγονότος ότι τίποτα δεν είναι απόλυτο».

Ο Νίκος ένιωσε σαν να είχε χτυπηθεί από κάτι δυνατό, ένα κύμα σκέψεων που δεν μπορούσε να ξεφύγει. Μήπως, τελικά, η ίδια η αναζήτησή του για την αλήθεια τον έκανε σκλάβο ενός άλλου μύθου; Της ιδέας ότι υπήρχε μια απόλυτη απάντηση που θα του έδινε αυτό που αναζητούσε;

«Κι εσύ;» ρώτησε με φωνή που έσπαγε από αβεβαιότητα. «Εσύ τι κάνεις εδώ;»

«Παρατηρώ», είπε απλά ο άστεγος. «Βλέπω τους ανθρώπους να τρέχουν σε κύκλους, να ψάχνουν κάτι που νομίζουν ότι θα τους σώσει. Και κάποιες φορές γελάω, γιατί καταλαβαίνω πως δεν έχουν συνειδητοποιήσει ότι δεν υπάρχει τίποτα για να σωθούν. Αλλά δεν γελάω από ειρωνεία. Γελάω από κατανόηση. Είναι ανθρώπινο το να ψάχνεις να πιαστείς από κάπου».

Ο Νίκος αισθάνθηκε ένα βάρος να σηκώνεται από τους ώμους του. Η ζωή δεν ήταν ένας δρόμος που οδηγούσε σε ένα απόλυτο τέλος, είτε αυτό λεγόταν σωτηρία, είτε αλήθεια, είτε ελευθερία. Ήταν απλώς ένας κύκλος,

όπως είχε πει ο άστεγος, και το να το αποδεχτείς ίσως να ήταν η μόνη αληθινή ελευθερία.

Κάθισε δίπλα του για λίγο, και κοιτάζοντας τα αστέρια, είπε: «Ίσως τελικά αυτό να είναι. Η ελευθερία να μην έρχεται από την απάντηση, αλλά από την αποδοχή ότι δεν υπάρχει απάντηση».

Ο άστεγος δεν είπε τίποτα, απλά χαμογέλασε και σηκώθηκε αργά. «Ίσως είσαι πιο κοντά στην αλήθεια από όσο νομίζεις», του είπε και χάθηκε στα στενά της πόλης, αφήνοντας τον Νίκο μόνο με τις σκέψεις του.

Μέρος 5

Η Αναζήτηση της Γνώσης και η Παγίδα της Αλήθειας

Ο Νίκος επέστρεψε στη συνάντηση της ομάδας μετά τη συνάντηση με τον άστεγο. Το μυαλό του ήταν γεμάτο σκέψεις, αλλά ένιωθε για πρώτη φορά πιο ανάλαφρος. Δεν χρειαζόταν να βρει όλες τις απαντήσεις. Αλλά φαινόταν πως κάποιοι στην ομάδα δεν ήταν ακόμα έτοιμοι να αποδεχτούν αυτή την ιδέα.

«Νίκο», ξεκίνησε ο Γιώργος, ένας από τους πιο ένθερμους συζητητές της ομάδας, «πριν λίγο καιρό είπες ότι δεν σε ενδιαφέρει πια να ψάχνεις για απαντήσεις. Αλλά τι θα πεις για την επιστήμη; Δεν είναι κι αυτή μια διαρκής αναζήτηση για απαντήσεις που κάνει τον κόσμο καλύτερο;»

Ο Νίκος χαμογέλασε, κατανοώντας το βάθος του ερωτήματος. «Η επιστήμη δεν ψάχνει για την απόλυτη αλήθεια», απάντησε ήρεμα. «Η επιστήμη ερευνά για να λύσει πρακτικά προβλήματα, για να κατανοήσει πώς λειτουργούν τα πράγματα. Αλλά οι επιστήμονες ξέρουν ότι κάθε απάντηση που βρίσκουν ανοίγει νέες ερωτήσεις. Δεν υπόσχεται μια τελική αλήθεια που θα λύσει τα πάντα. Αυτό που απορρίπτω εγώ είναι η εμμονή να βρούμε μια μοναδική, απόλυτη απάντηση για το νόημα της ζωής. Δεν απορρίπτω τη γνώση ή την εξέλιξη. Απορρίπτω την ψευδαίσθηση ότι κάπου εκεί έξω υπάρχει μια τελική λύση για όλα».

Ο Γιώργος έμεινε σκεπτικός για λίγο. «Οπότε δεν είσαι ενάντια στην αναζήτηση γνώσης. Απλώς δεν την θεωρείς το τέλος του δρόμου».

«Ακριβώς», είπε ο Νίκος. «Η γνώση είναι απαραίτητη για να ζήσουμε καλύτερα. Αλλά δεν θα λύσει τα μεγάλα υπαρξιακά ερωτήματα. Αυτά, πρέπει να μάθουμε να τα αφήνουμε ανοιχτά. Η ελευθερία έρχεται όταν καταλάβεις ότι δεν χρειάζεται να ξέρεις τα πάντα για να ζήσεις».

Μέρος 6

Η Σιωπή της Ελευθερίας

Ο Νίκος περπατούσε πια στους δρόμους της πόλης χωρίς την ανησυχία που τον βασάνιζε τόσο καιρό. Κοιτούσε τα ίδια πρόσωπα, τις ίδιες επιγραφές, άκουγε τις ίδιες καμπάνες να ηχούν από τις εκκλησίες, αλλά τίποτα δεν του προκαλούσε πια εκείνο το πνιγηρό αίσθημα του φόβου ή της απόγνωσης. Είχε αποδεχτεί ότι όλα γύρω του ήταν ένας τεράστιος κύκλος επαναλήψεων. Η πόλη συνέχιζε να λειτουργεί μέσα στις ψευδαισθήσεις της, αλλά αυτός είχε βγει από αυτόν τον κύκλο. Τουλάχιστον έτσι ένιωθε.

Ένα απόγευμα, καθώς παρατηρούσε μια ομάδα ανθρώπων να συζητούν έντονα για τις πολιτικές εξελίξεις, άκουσε κάποιον να φωνάζει: «Το μέλλον μας εξαρτάται από τις αποφάσεις που θα πάρουμε τώρα! Πρέπει να κάνουμε κάτι!» Η φωνή ήταν γεμάτη αγωνία και πάθος. Ο Νίκος στάθηκε για λίγο, αλλά δεν πλησίασε. Δεν ένιωθε πια την ανάγκη να εμπλακεί. Η αγωνία για το μέλλον, οι ιδεολογίες, οι συζητήσεις για το «σωστό» και το «λάθος», όλα αυτά του φαινόταν μακρινά, σαν ένα παλιό όνειρο που είχε αφήσει πίσω του.

Το βράδυ, καθώς καθόταν στο μικρό του διαμέρισμα, η σιωπή ήταν πιο έντονη από ποτέ. Δεν υπήρχε καμία εξωτερική επιρροή, καμία προσδοκία, καμία ανάγκη να ενταχθεί σε κάτι. Όμως, με αυτή τη σιωπή, ήρθε και μια απρόσμενη ερώτηση: «Τώρα τι;»

Η αίσθηση της ελευθερίας ήταν καταλυτική, αλλά μαζί της ερχόταν και ένα νέο είδος κενού. Ο Νίκος είχε βγει από τον κύκλο της σωτηρίας, της πίστης, της αμφισβήτησης, αλλά βρισκόταν πια σε έναν χώρο χωρίς κατεύθυνση. Ελεύθερος από κάθε ιδεολογία, ένιωθε για πρώτη φορά τον απόλυτο αέρα της μοναξιάς.

Συνειδητοποίησε ότι η απόλυτη ελευθερία ήταν βαρύτερη από όσο είχε φανταστεί. Δεν υπήρχε κάποιος να του πει τι να κάνει. Δεν υπήρχε κανείς να του επιβάλλει την πίστη ή την αμφισβήτηση. Ό,τι κι αν έκανε από εδώ και πέρα, ήταν αποκλειστικά δική του επιλογή. Είχε αποδεχτεί ότι δεν υπήρχαν απόλυτες αλήθειες, αλλά αυτό τον άφηνε και χωρίς έναν απόλυτο σκοπό.

Το τηλέφωνο χτύπησε. Ήταν ο Στέφανος.

«Έλα, Νίκο, σκέφτεσαι ακόμα όσα είπαμε την τελευταία φορά;»

«Ναι, Στέφανε, τα σκέφτομαι. Αλλά ξέρεις τι; Δεν υπάρχει σωτηρία, ούτε αλήθεια, ούτε απόλυτη ελευθερία. Υπάρχει μόνο το τώρα. Κι αυτό το τώρα είναι ό,τι πιο πραγματικό έχω νιώσει».

Ο Στέφανος γέλασε. «Ίσως έχεις δίκιο. Αλλά τι θα κάνεις τώρα;»

Ο Νίκος πήρε μια βαθιά ανάσα. Δεν είχε την απάντηση. Η αλήθεια ήταν πως δεν χρειαζόταν να έχει την απάντηση. Είχε μάθει να ζει χωρίς αυτήν.

«Δεν ξέρω», είπε τελικά. «Αλλά αυτό είναι το ωραίο. Μπορώ να κάνω ό,τι θέλω, και δεν έχει σημασία τι θα είναι αυτό. Δεν υπάρχει κανένας που θα μου πει αν είναι σωστό ή λάθος. Και νομίζω ότι αυτό είναι αρκετό».

Η γραμμή σίγησε για λίγο. Ο Στέφανος έσπασε τη σιωπή: «Αυτό είναι ελευθερία, Νίκο. Το να ξέρεις ότι είσαι υπεύθυνος για τη δική σου ζωή, χωρίς ταμπέλες, χωρίς κανόνες. Είτε το αντέχεις, είτε όχι, είναι η μόνη αλήθεια που έχεις».

Ο Νίκος χαμογέλασε. Ήξερε ότι ο Στέφανος είχε δίκιο. Η ελευθερία δεν ήταν μια απάντηση, ήταν απλώς η δυνατότητα να ζεις χωρίς να περιμένεις απαντήσεις. Κι αυτό, παρόλο που φαινόταν τρομακτικό στην αρχή, είχε μια δική του γλυκιά ηρεμία.

Έκλεισε το τηλέφωνο και κοίταξε έξω από το παράθυρο. Οι δρόμοι της πόλης ήταν ήσυχοι. Το μίσος, η πίστη, η αμφισβήτηση και οι αγώνες συνέχιζαν να υπάρχουν εκεί έξω, αλλά μέσα του, ο Νίκος είχε βρει μια διαφορετική αλήθεια. Μια αλήθεια που δεν χρειαζόταν να αποδειχτεί ή να γίνει κατανοητή. Ήταν απλά η αποδοχή της ζωής όπως είναι, χωρίς να προσπαθεί να τη χωρέσει σε κουτάκια.

Και αυτό του αρκούσε.

ΤΕΛΟΣ